

Szakmai beszámoló

HAT-18-01-0644

Történelmi és irodalmi legendák, mondák nyomában

1. **Kérjük, foglalja össze a projekt legfontosabb eredményeit, tapasztalatait.**

Iskolánk hetedik évfolyamos tanulói 5 napos tanulmányi kirándulás során ismerkedtek meg Erdély, és azon belül főleg a Gyergyói medence néprajzi, építészeti, természetföldrajzi értékeivel, valamint a kirándulás fő tematikáját adó történelmi és irodalmi legendákkal, mondákkal.

Az öt nap elegendőnek bizonyult arra, hogy a látott és más módokon megtapasztalt élmények mélyebben rögzüljenek a tanulóknál, így maradandó élményt nyújthassanak. Mivel a tág időkeret lehetőséget biztosított az alapos, részletekre is odafigyelő szemlélődésnek, így biztosak lehetünk abban, hogy sok év múlva is emlékezni fognak a kirándulás során tapasztaltakra.

Célunk volt, hogy a diákok személyes benyomások útján ismerjék meg azt a példamutató nemzeti öntudatot, mely az elmúlt évtizedekben jellemezte a külhoni magyarságot. Ez maximálisan megvalósult, hiszen a gyerekek nemcsak kirándulóként voltak jelen Erdélyben, hanem vendégként, játszótársként, beszélgetőpartnerként, táncpartnerként stb.

A sokrétű személyes kapcsolatok biztosították azt, hogy a gyerekek számára az erdélyiek ne csak a buszablakon keresztül látott idegenek legyenek, hanem hús-vér emberek, akikkel 5 napon keresztül számtalan módon alakítottak ki kapcsolatot. Így a helyiek megmaradásért és a kultúra megőrzéséért folytatott napi küzdelme is valóságos élménnyé vált számukra. Most már értik, miért olyan fontos a gyergyói gyerekeknek a tánc, mi a jelentősége a helyi jégkorcsolya győzelmének, miért annyira fontos egy-egy természetvédelmi terület gondozása. Értik, hogy a helyiek számára egy magyar vers, népdal sokkal több, mint kötelezően megtanulandó tananyag, s talán ez a tapasztalat az ő későbbi döntési mechanizmusaikba, gondolkodásmódjukba, választási mintáikba is beépül majd – mindez a Határtalanul programnak köszönhetően.

2. **Amennyiben a tervezett programhoz képest változás történt, kérjük ennek leírását és rövid indoklását**

Hetedikes diákjaink közül 3 fő a tanév folyamán kiiratkozott iskolánkból, helyettük 3 fő nyolcadikos tanulóval egészítettük ki az utazó diákok létszámát, mivel nem volt több olyan hetedik évfolyamos diák, aki utazhatott volna helyettük.

3. **Tematikus útvonal összefoglalása (amennyiben vállalt):**

Tematikus útvonal jellege: történelmi és irodalmi legendák, mondák nyomában

Déva: Kőmíves Kelemenné legendája

Gyulafehérvár: Hunyadi családhoz kapcsolódó mondák

Segesvár: Petőfiről szóló legendák
Gyilkos-tó: keletkezés legendák
Parajd: a só szerepe a mese és mondavilágban
Szent Anna-tó: keletkezés legendák felidézése
Csíksomlyó: Mária legendák
Kolozsvár: Mátyás királyhoz kapcsolódó mondák

4. Az utazás(ok) során megtett km (autóbusz esetén menetlevéllel igazoltan): 2.223

5. A tanulmányi kirándulást utazási irodán keresztül valósította meg?
Nem.

6. Előkészítő foglalkozás időpontja: 2019. 03. 20.

Az előkészítő szakasz - rövid leírása

Az érdeklődést felkeltő előkészítő órák során betekintést kaptak a tanulók a Magyarország határain túl élő magyarság létszámába és az államhatáron kívüli elhelyezkedés történelmi okaiba, a Románia illetve Erdély területén élő magyarság történetébe és jelenébe, valamint az adott lakosság etnikai összetételébe.

A tanárok ismertették a tanulmányi kirándulás részletes programját és útvonalát.

A felkészülés fontos szempontja volt a toleráns és kooperatív viselkedés alapszabályainak átismétlése.

7. Az utazás

Az utazáson részt vett diákok száma: 41 fő

Az utazáson részt vett kísérőtanárok száma: 4 fő

Az utazás célországa: Románia

Utazás kezdőnapja: 2019. 04. 01.

Visszaérkezés napja: 2019. 04. 05.

Az utazás során érintett települések felsorolása (magyar nyelven):

Déva, Gyulafehérvár, Segesvár, Gyergyószentmiklós, Gyergyóújfalu, Sugó barlang, Gyilkos-tó, Békás-szoros, Parajd, Korond, Farkaslaka, Szejkefürdő, Libántető, Szt. Anna-tó, Csíkszereda, Csíksomlyó, Kolozsvár, Nagyszalonta

Megvalósított programelemek száma: 8 db

8. Tanulmányi kirándulás rövid bemutatása:

A kirándulás első programja a dévai vár megtekintése volt, a felvonó használata igazi élményt jelentett. Felidézésre került Kőmíves Kelemenné balladája, valamint a várépítés fontossága, szerepe, összehasonlítva a magyarországi korabeli várépítéssel.

Gyulafehérváron számba vettük a Hunyadi család történelmi jelentőségét és irodalmi művekben megjelenését és megkoszorúztuk síremléküket is. Segesváron Petőfi munkásságának adóztunk tisztelettel a várnegyedben tett sétánk során.

A 2. nap közös programok során ismerkedhettek meg egymással a szentesi és a gyergyóújfalui Elekes Vencel Általános Iskola tanulói. A futballmeccs és a táncház is nagy sikerrel zárult.

A Sugó barlangban a környék természeti értékeit csodálhattuk meg, a cseppkövektől a denevérekig.

A Gyilkos-tó és a Békás-szoros számos legenda felidézésére adott lehetőséget. A tóparti séta és az Oltár-kő megtekintése után a Keleti-Kárpátok legszebb szurdokvölgyébe látogattunk el.

Gyergyószentmiklóson megismerkedtünk a város nevezetességeivel és hagyományaival.

A harmadik nap fő témája a népi mesterségek megtapasztalása volt. A gyerekek kipróbálták a korondi fazekasmesterséget és a taplászás fortélyait.

A népművészettel az ősi motívumokkal díszített faragott székykapuk vizsgálata során is foglalkozhattunk.

Utunk során látogatást tettünk a parajdi sóbányában is, felidéztük a só szerepét a magyar mese- és mondavilágban, a sókápolnában pedig egy közös ima elmondására volt lehetőségünk.

Farkaslakán Tamási Áronról a síremlékére helyezett koszorúval emlékeztünk meg.

A negyedik nap a Szent Anna-tavat, Székelyföld egyik legvonzóbb természeti látványosságát kerestük fel. A tó keletkezéséről szóló számos legenda közül olvastunk fel néhányat.

Meglátogattuk a tó partján található Szent Anna kápolnát, énekléssel és imával emlékeztünk meg minden hazáján kívül rekedt magyarról, majd emlékkoszorút is elhelyeztünk. A közelben található mohos tűzeglápon egyedülálló élővilággal ismerkedhettünk meg.

Továbbindulva Csíkszereda és Csíksomlyó irányába haladtunk. Csíkszeredán a Mikó-vár értékes kiállításait csodáltuk meg, majd Makovecz Imre munkájában, a Milleniumi templomban gyönyörködtünk. Csíksomlyón megtekintettük a Kárpát-medence legfontosabb összmagyar zarándokhelyének kegytemplomát, és a csodatévő Mária-szobrot, majd felkerestük a Kis-Somlyó-hegyen levő kápolnákat. Felidéztük a búcsújárás történetét, a magyarság életében betöltött szerepét, szakrális jelentőségét.

Utolsó napunkon a Királyhágón át indultunk haza. Útközben megálltunk Kolozsváron, megtekintettük és megkoszorúztuk Fadrusz János Mátyás király szobrát a főtéren, illetve a szülőházát is meglátogattuk.

Mielőtt elindultunk, átismételtük a kapcsolódó történelmi eseményeket, a Hunyadiak szerepét Erdély történelmében és számos Mátyás királyról szóló mondát, mesét és történetet idéztünk fel.

Tanulóink számtalanul élménnyel és tudással gyarapodva térhettek haza Erdélyből a Határtalanul pályázat nyújtotta lehetőségeknek köszönhetően.

9. Hasonló életkorú külhoni magyar csoporttal közös tevékenység esetén az iskola/intézmény megnevezése:

Elekes Vencel Általános Iskola - Gyergyóújfalu

A tevékenység rövid leírása

Az Elekes Vencel Általános Iskola tanulóival két közös program során találkozhattak a gyerekek.

A helyi iskolában tett látogatásunk során megismerkedhettek a romániai iskolarendszer sajátosságaival és tapasztalatot cserélhettek az erdélyi gyerekekkel.

A találkozások összekötő eleme a közös mozgás volt. Egy barátságos futballmérkőzés és egy esti táncház adott alkalmat a kötetlenebb ismerkedésre csoport- és egyéni szinten is. Többen azóta is ápolják a kirándulás során kialakult barátságokat.

10. Az értékelő szakasz

Értékelő óra időpontja: 2019. 05. 14.

Az értékelő óra rövid leírása

Az értékelő óra során Kovács Zoltánné kísérő pedagógus segítségével felelevenítettük a meglátogatott települések magyarságáról szerzett személyes tapasztalatokat és ismereteket. Közösén áttekintettük és értékeltük az utazás programját. A tanulók csoportos feladatmegoldás keretében bejelölték a megismert útvonal különböző helyszíneit, felidéztek a megismert mondákat.

A foglalkozás a kirándulás legemlékezetesebb eseményeinek kiemelésével zárult, többen szívesen visszatérnének családjukkal is.

11. Kommunikáció bemutatása

Kommunikáció teljesítésének leírása:

A Határtalanul! programot népszerűsítő bannert elhelyeztük honlapunk nyitó oldalán úgy, hogy az legalább 2019. december 31-ig elérhető legyen.

Az utazásról szóló szöveges szakmai beszámolót és fotó- és videódokumentációt honlapunkon közzétettük oly módon, hogy az 2019. december 31-ig elérhető legyen.

12. Fakultatív programok rövid bemutatása (bemutató óra): max 1000 karakter

A hazaérkezést követően, 2019. április 17-én az utazáson részt vett diákcsoport és kísérőtanáraik a 6.-os diákok számára bemutató előadást tartottak. Itt beszámoltak az előkészületek, valamint az ötnapos kirándulás minden fontosabb mozzanatáról, élményéről, helyszínéről. Az előadást Bagi László kísérő pedagógus tartotta, aki kivetítéssel egybekötött élménybeszámoló során elevenítette fel a történeteket. Előtérbe kerültek a vidám, érdekes, figyelmet felkeltő mozzanatok – bár mivel egy igen jól sikerült 5 nappalról van szó, nem volt nehéz a válogatás.

Az érdeklődő 6.-osok kérdeztek is az előadás során: érdekes módon nem a programok, hanem a szállások és az ételek érdekelték őket elsősorban. Megnyugtatóan ezekről csak a legjobbakat tudtuk elmondani.

Az előadás nem titkolt célja a kedvcsinálás volt. Ez eredményesnek mondható, a 6.-osok várakozó, mosolygó arccal hagyták el a termet, és többen is kijelentették, hogy már nagyon várják, hogy ők is mehessenek Erdélybe.